

กรมทรัพย์สินทางปัญญา ปักหมุด “นราธิวาส” ลุยต่อยอดโครงการ GI SMARTTRACE ใช้เทคโนโลยีตรวจสอบย้อนกลับถึงแหล่งผลิตสินค้า GI เสริมความมั่นใจให้แก่ผู้บริโภคยิ่งขึ้น

เมื่อวันที่ 27 มกราคม 2569 อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา นำทีมลงพื้นที่จังหวัดนราธิวาส ขับเคลื่อนโครงการ “GI SMARTTRACE นวัตกรรมตรวจสอบย้อนกลับสินค้า GI” ช่วยอำนวยความสะดวกให้ผู้บริโภคสามารถตรวจสอบข้อมูลการผลิตและแหล่งที่มาของสินค้าได้ทันทีเพียงปลายนิ้วสัมผัส เพื่อกำหนดว่าสินค้า GI นั้นเป็นของดีมีคุณภาพที่มาจากแหล่งผลิตที่แท้จริง โดยพบผู้ประกอบการ “ปลาเกะเค็มตากใบ” เพื่อตรวจสอบกระบวนการผลิตและผลักดันการใช้ระบบ GI SMARTTRACE เป็นสินค้าแรกของจังหวัด รวมทั้งพบหารือกลุ่มเกษตรกร “ข้าวหอมกระดังงานราธิวาส” เพื่อแนะนำแนวทางต่อยอดการใช้ประโยชน์ GI มุ่งยกระดับเศรษฐกิจชุมชนให้เติบโตอย่างยั่งยืน

นางอรมน ทรัพย์ทวีธรรม อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา เผยว่า กรมทรัพย์สินทางปัญญา ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ครบทุกมิติ ทั้งการผลักดันการขึ้นทะเบียนสินค้า GI การจัดทำระบบควบคุมคุณภาพ และส่งเสริมช่องทางการตลาดทั้งในและต่างประเทศ เพื่อสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับชุมชนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งปัจจุบันมีสินค้าไทยที่ขึ้นทะเบียน GI ในประเทศทั้งสิ้น 250 รายการ สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจมากกว่า 114,000 ล้านบาท โดยมีการจัดทำระบบควบคุมคุณภาพสินค้าแล้ว 211 รายการ หรือคิดเป็น 84% ของสินค้า GI ไทยทั้งหมด

นางอรมน กล่าวว่า ในปี 2568 ที่ผ่านมา กรมฯ ได้เริ่มโครงการสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างความเชื่อมั่นต่อสินค้า GI ให้กับผู้บริโภค โครงการดังกล่าวคือการพัฒนา ระบบ “GI SMARTTRACE” เทคโนโลยีที่ช่วยตรวจสอบย้อนกลับถึงแหล่งผลิตของสินค้า GI โดยนำร่องใช้กับสินค้า “ทุเรียนนนท์” เป็นรายการแรก เนื่องจากทุเรียนนนท์เป็นสินค้า GI ระดับพรีเมียมที่มีมูลค่าสูง การนำระบบ GI SMARTTRACE มาใช้ จะช่วยการันตีว่าสินค้านี้เป็นของดีมีคุณภาพเชื่อมโยงกับแหล่งภูมิศาสตร์ตรงตามที่ตั้งขึ้นทะเบียนไว้กับกรมฯ ซึ่งจะทำให้ผู้บริโภคเกิดความเชื่อมั่นและช่วยในการตัดสินใจซื้อได้ง่ายขึ้น โดยขั้นตอนการตรวจสอบนั้นไม่ยุ่งยาก เพียงสแกน QR Code บนตัวสินค้า ก็จะสามารถเข้าถึงข้อมูลสำคัญ เช่น พันธุ์ทุเรียน ผู้ประกอบการสวนที่ปลูก วันที่เก็บเกี่ยว และมาตรฐานรับรองผลผลิต เป็นต้น รวมทั้งสามารถรับชมภาพบรรยากาศของสวนที่เป็นแหล่งผลิตได้แบบ 360 องศาอีกด้วย ระบบดังกล่าวได้รับผลตอบแทนที่ดีทั้งจากฝั่งผู้ประกอบการและผู้บริโภค กรมฯ จึงมีแผนนำระบบ GI SMARTTRACE มาใช้กับสินค้า GI ไทยรายการอื่นๆ อย่างต่อเนื่อง

ล่าสุด อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา ได้นำคณะลงพื้นที่จังหวัดนราธิวาส พื้นที่ชายแดนใต้ที่มีสินค้า GI ทั้งสิ้น 4 รายการ ซึ่งสามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจรวมกว่า 1,630 ล้านบาทต่อปี สินค้า GI ดังกล่าวประกอบด้วย สินค้าที่มีการจัดทำระบบควบคุมคุณภาพแล้ว 3 รายการ ได้แก่ ปลาเกะเค็มตากใบ ข้าวหอมกระดังงานราธิวาส และลองกองตันหยงมัส และสินค้าที่อยู่ระหว่างการจัดทำระบบควบคุมคุณภาพ 1 รายการ ได้แก่ ทุเรียนบางนรา สำหรับการลงพื้นที่ครั้งนี้ กรมฯ ได้เดินทางขับเคลื่อนโครงการ GI SMARTTRACE กับสินค้า “ปลาเกะเค็มตากใบ” เป็นรายการแรกของจังหวัด เนื่องจากเป็นสินค้า GI ระดับพรีเมียมที่มีมูลค่าสูงโดยขึ้นทะเบียน GI เมื่อปี 2558 ก่อนได้ขึ้นทะเบียน GI ราคา 1,200 บาทต่อกิโลกรัม และหลังเป็น GI ราคาประมาณ 1,800 บาทต่อกิโลกรัม การใช้นวัตกรรมดังกล่าวจะเป็นตัวช่วยให้เกิดการตัดสินใจซื้อได้ง่ายขึ้นโดยเปิดเวทีประชุมหารือสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อดีและประโยชน์ของระบบ GI SMARTTRACE พร้อมสนับสนุนให้ผู้ผลิตผู้ประกอบการเข้าร่วมโครงการดังกล่าว โดยไม่มีค่าใช้จ่าย และสามารถนำระบบไปใช้งานได้อย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นเครื่องการันตีกรรมวิธีการผลิตและแหล่งกำเนิดที่แท้จริงของสินค้า ทั้งนี้ ผู้เข้าร่วมโครงการจะได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับแนวทางการบอกเล่าเรื่องราว (Story Telling) เพื่อต่อยอดสร้างความน่าสนใจให้กับตัวสินค้ายิ่งขึ้น

ภายหลังการประชุมหารือ อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา และคณะ ได้ไปตรวจเยี่ยมกระบวนการผลิตสินค้าปลาเกะเค็มตากใบ ณ ร้านกุเลาทองแม่แป้นตากใบ ซึ่งเป็นแหล่งผลิต GI ที่สำคัญแห่งหนึ่งของจังหวัดนราธิวาส โดยผู้ประกอบการจะใช้วัตถุดิบปลาเกะสดในบริเวณปากแม่น้ำตากใบที่มีความอุดมสมบูรณ์สูงและใช้กรรมวิธีการผลิตจากภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบทอดกันมาเกือบ 100 ปี ส่งผลให้ปลาเกะเค็มตากใบมีเอกลักษณ์โดดเด่นไม่เหมือนกับปลาเกะเค็มจากแหล่งอื่น ทั้งด้านรสชาติที่ไม่เค็มจัด เนื้อแน่นเนียนละเอียดเมื่อทอดสุกจะฟูและมีกลิ่นหอมเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งกรมฯ ได้ให้คำแนะนำแก่ผู้ประกอบการเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมด้านการตลาด การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ การนำสินค้าปลาเกะเค็มตากใบมาแปรรูปเป็นเมนูต่างๆ อาทิ น้ำพริกปลาเกะเค็ม และหลนปลาเกะเค็ม เป็นต้น เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและขยายโอกาสทางการค้าให้กับสินค้า GI

และในวันเดียวกันนี้ อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา พร้อมคณะ ยังได้ลงพื้นที่ตรวจเยี่ยมแหล่งผลิตสินค้า GI “ข้าวหอมกระดังงานราธิวาส” ของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านโคกมะม่วง ซึ่งเป็นผู้ผลิตข้าวหอมกระดังงานราธิวาส สายพันธุ์หอมกระดังงา 59 โดยเป็นชาวนาปีไวต่อช่วงแสง เปลือกมีสีฟาง ข้าวกล้องมีเยื่อหุ้มเมล็ดสีแดง เมื่อหุงสุกข้าวจะมีลักษณะนุ่มร่วนแต่ไม่แข็ง และมีกลิ่นหอมเป็นเอกลักษณ์คล้ายดอกกระดังงา โดยข้าวหอมกระดังงานราธิวาสขึ้นทะเบียน GI เมื่อปี 2558 ก่อนได้ขึ้นทะเบียน GI ราคา 80 บาทต่อกิโลกรัม และหลังเป็น GI ราคาประมาณ 120 บาทต่อกิโลกรัม ทั้งนี้ ในการหารือกับผู้ประกอบการ กรมฯ ได้วางแนวทางต่อยอดการใช้ประโยชน์ GI ในมิติต่างๆ พร้อมแนะนำระบบตรวจสอบย้อนกลับตามโครงการ GI

SMARTTRACE โดยเน้นย้ำว่าโครงการนี้จะเป็นมิติใหม่ของการบริหารจัดการสินค้า GI ที่นำเทคโนโลยีเข้ามาสร้างความโปร่งใสในกระบวนการผลิตตั้งแต่ต้นน้ำไปจนถึงมือผู้บริโภค ซึ่งไม่เพียงแต่จะสร้างความมั่นใจในการตรวจสอบข้อมูลผ่านปลายนิ้วสัมผัสเท่านั้น แต่ยังเป็นการตอกย้ำถึงความมุ่งมั่นของทุกภาคส่วนในการผลักดันให้สินค้า GI ไทยเติบโตอย่างมีคุณภาพและได้รับการยอมรับในฐานะสินค้าพรีเมียมบนเวทีการค้าโลกอย่างเต็มภาคภูมิ
